

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami stanowiącego „część B” Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Łabiszyn uchwalonego dnia 2 września 2004 r..

Rada Miejska w Łabiszynie, podjęła:

- Uchwałę Nr XVI/130/04 z dnia 02.09.2004 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla miasta i gminy Łabiszyn wraz z planem gospodarki odpadami na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011”.

Obowiązek sporządzenia Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami, nakłada na wójtów i burmistrzów gmin *Ustawa o odpadach* (art. 14 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach Dz. U. 2007 Nr 39, poz. 251 ze zm.). Ust. 14, art. 14 wyżej wymienionej Ustawy mówi, że: Plany Gospodarki Odpadami podlegają aktualizacji nie rzadziej, niż co 4 lata.

Niniejsze opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę gospodarki odpadami na terenie Gminy Łabiszyn (gmina miejsko-wiejska), położonej w powiecie żnińskim, województwie kujawsko-pomorskim.

Obejmuje ono zagadnienia związane z:

- charakterystyką obszaru gminy;
- analizą sytuacji demograficznej i gospodarczej;
- analizą obecnego stanu gospodarki odpadami z uwzględnieniem realizacji PGO z 2004 r.;
- prognozowaniem zmian w zakresie gospodarki odpadami;
- wytyczeniem celów w zakresie gospodarki odpadami;
- określeniem działań zmierzających do poprawy sytuacji prowadzenia gospodarki odpadami na terenie gminy;
- wytyczenie konkretnych przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami i określenie harmonogramu ich realizacji;
- określenie możliwych sposobów finansowania, założonych celów i zadań;
- określenie sposobów monitoringu pozwalającego na ocenę realizacji założonego Planu Gospodarki Odpadami.

Celem Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i polepszenie efektywności

istniejącego już systemu gospodarki odpadami na terenie gminy. Zawarte w nim rozwiązania organizacyjne oraz logistyczno – techniczne przyczynią się do właściwego, zgodnego z wymogami ochrony środowiska, zagospodarowania powstających odpadów.

Najpilniejszymi do rozwiązania kwestiami w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami są:

- **budowa (RZUOK „Pałuki”); Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Pałuki” w miejscowości Wawrzynki gm. Żnin;**
- **rozbudowa systemu selektywnej zbiórki odpadów, objęcie nim wszystkich wytwórców odpadów – mieszkańcy, podmioty gospodarcze,**
- **budowa systemu selektywnej zbiórki odpadów – odpady zmieszane, odpady opakowaniowe, odpady wielkogabarytowe, itp.;**
- **zapewnienie właściwego odzysku i unieszkodliwiania selektywnie zebranych odpadów;**
- **wdrażanie programowych zmian w gospodarce odpadami, poprzez akcje informacyjno – edukacyjne oraz propagowanie właściwych rozwiązań ekologicznych społeczeństwu gminnemu (mieszkańcy, instytucje, podmioty gospodarcze).**

Gmina Łabiszyn położona jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w ziemskim powiecie żnińskim. Zajmuje obszar o powierzchni 16 700 ha, z czego 16 411 ha przypada na tereny wiejskie a 289 ha zajmuje miasto Łabiszyn. Gmina posiada status gminy miejsko-wiejskiej. Liczba ludności zamieszkująca gminę wynosi 9 756 osób (dane z 31.12.2007 roku). Miasto Łabiszyn liczy 4 570 mieszkańców, natomiast obszar wiejski zamieszkuje 5 186 osób. Liczba mieszkańców gminy wykazuje dużo niższy od krajowego (122 osoby/km² w 2007 roku) wskaźnik gęstości zaludnienia (58,4 osób/1 km²). Sieć osadnicza gminy obejmuje 27 wsi zlokalizowanych w 15 sołectwach oraz miasto Łabiszyn

Z terenu gminy Łabiszyn podmioty zajmujące się zbieraniem i transportem odpadów komunalnych od jej mieszkańców zebrały w roku 2007 łącznie **1 481,95 Mg** odpadów komunalnych – zmieszanych. Około 18,7 % tej masy (277,032 Mg) stanowiły odpady wytworzone przez firmy i instytucje publiczne, pozostała ilość odpadów, tj. 81,3 % (1204,918 Mg), wytworzona była w gospodarstwach domowych na terenie gminy. Poniższe analizy uwzględniają wyłącznie masę odpadów wytworzonych przez gospodarstwa domowe.

Na podstawie obliczeń szacunkowych stwierdzono, że systemem zbiórki odpadów komunalnych objętych jest około **77%** mieszkańców gminy Łabiszyn.

Z danych obliczeniowych wynika co następuje:

1 mieszkaniec gminy Łabiszyn wytwarza	<u>ok. 124 kg/ rok;</u>
1 mieszkaniec obszaru miejskiego gminy – Łabiszyna wytwarza	ok. 139 kg/rok;
1 mieszkaniec obszaru wiejskiego gminy – wytwarza	ok. 110 kg/rok.

Przedsiębiorstwo ZOM Sp. z o. o. dysponuje ponad 80% całkowitej liczby pojemników i kontenerów na odpady zlokalizowanych na terenie gminy Łabiszyn, a w 2007 roku odebrało ponad 96% całkowitej ilości odpadów komunalnych zebranych łącznie przez omawiane podmioty. Jest to przedsiębiorstwo dominujące na terenie gminy Łabiszyn w zakresie odbioru odpadów komunalnych (zmieszanych).

Firma ZOM Sp. z o. o. obsługuje również miasto Łabiszyn w zakresie opróżniania koszy ulicznych.

„Remondis Bydgoszcz” Sp. z o. o. obsługuje ponad 19% całkowitej liczby pojemników służących do gromadzenia odpadów komunalnych. Firma ta zajmuje się także opróżnianiem pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, które zlokalizowane są na terenie gminy. Ponadto, po okresie zimowym, na zlecenie Burmistrza Łabiszyna „Remondis Bydgoszcz” prowadzi działalność w zakresie mycia i zmiatania ulic zlokalizowanych na terenie miasta i gminy Łabiszyn.

Firma „TARO” działa na terenie gminy w niewielkim zakresie. W 2007 roku obsługiwało zaledwie 2 pojemniki na zmieszane odpady komunalne w miejscowości Annowo.

**Ilość odpadów powstających rocznie na terenie
TABELA 51. gminy Łabiszyn wg wskaźników (bilans)**

Lp.	Miejscowość	Ludność	Masa wg wskaźnika 1l=0,0001753 Mg	Masa [Mg] wg wskaźnika Mg/Mk/r.=0,124
1	Annowo	144	15,888	15,797
2	Antoniewo	41	2,210	4,498
3	Buszkowo	99	2,757	10,860
4	Jabłówko	196	10,353	21,502
5	Jabłowo Pałuckie	186	6,629	20,405
6	Jeżewice	119	11,468	13,054
7	Jeżewo	205	11,006	22,489
8	Kąpie	59	5,261	6,472
9	Kłotyldowo	56	2,273	6,143
10	Lubostroń	777	277,789	85,238

TABELA 51. Ciąg dalszy...

Lp.	Miejscowość	Ludność	Masa wg wskaźnika 1l=0,0001753 Mg	Masa [Mg] wg wskaźnika Mg/Mk/r.=0,124
11	Łabiszyn wieś	433	23,652	47,501
12	Nowe Dąbie	495	33,164	54,302
13	Obielewo	64	1,768	7,021
14	Obórznia	89	4,756	9,763
15	Ojrzanowo	623	23,800	68,344
16	Oporowo	128	5,808	14,042
17	Oporówek	57	2,020	6,253
18	Ostatkowo	86	3,788	9,434
19	Pszczółczyn	126	9,848	13,822
20	Rzywno	102	6,313	11,190
21	Smerzyn	176	59,482	19,307
22	Smogorzewo	198	9,869	21,721
23	Wielki Sosnowiec	168	6,860	18,430
24	Władysławowo	235	18,644	25,780
25	Wyręba	59	2,862	6,472
26	Załachowo	253	10,164	27,755
27	Zdzierek	12	0,484	1,316
Ogółem obszar wiejski gminy Łabiszyn		5 186	568,913	568,913
28	Łabiszyn (miasto)	4 570	636,005	636,005*
Ogółem: obszar miejski i wiejski gminy Łabiszyn		9 756	1 204,918	1 204,918**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych od firm wywozowych za 2007 rok

*/** dla miasta przyjęto wskaźnik Mg/Mk/r. = 0,139/dla obszaru gminy ogółem Mg/Mk/r = 0,124

„Remondis Bydgoszcz” Sp. z o. o. obsługuje gminę Łabiszyn pod względem odbioru wysortowanych odpadów wtórnych (tworzywo sztuczne, szkło z podziałem na bezbarwne i kolorowe, papier). W 2007 roku odebrała z ustawionych pojemników na odpady wtórne łącznie **107,85 Mg** tego rodzaju odpadów. Selektywna zbiórka odpadów została omówiona w osobnym podrozdziale.

Na terenie miasta i gminy Łabiszyn zlokalizowanych jest 51 „gniazd”, które tworzone są przez określone kombinacje pojemników na odpady.

Na podstawie przeprowadzonej analizy gospodarki odpadami wtórnymi na terenie gminy wykazano, że:

- do 1 pojemnika na tworzywa sztuczne gromadzone są odpady od ok. 195 mieszkańców gminy Łabiszyn;
- do 1 pojemnika na szkło (osobno białe i kolorowe) gromadzone są odpady od ok. 407 mieszkańców gminy Łabiszyn;

do 1 pojemnika na makulaturę gromadzone są odpady od ok. 1951 mieszkańców gminy Łabiszyn.

Ilość odpadów selektywnie zebranych w latach 2004-2008
TABELA 52. z terenu gminy Łabiszyn

Rodzaj odpadów	2004	2005	2006	2007	2008*
Tworzywo sztuczne	9,70	15,11	14,20	36,66	b.d.
Szkło ogółem	18,10	30,87	36,46	65,61	b.d.
Makulatura	-	0,45	1,55	0,78	b.d.
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	-	-	-	4,80	3,22
Przeterminowane lekařstwa	-	-	-	0,032	b.d.
SUMA [Mg]	27,8	46,43	52,21	108,17	3,22

Źródło: Dane ze Sprawozdań z realizacji przez Gminę Łabiszyn „POŚ dla Powiatu Źnińskiego wraz z PGO na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011”

Składowisko

Składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane jest na gruntach wsi Załachowo, na terenach działek nr 321/3 i 322, przy drodze z Łabiszyna do Smerzyna około 1 km w kierunku południowo-zachodnim od granic miasta Łabiszyn. Jedynie od strony północnej składowisko graniczy z kompleksem leśnym, natomiast w północnej części obiektu znajduje się oczko, zagłębienie terenowe wypełnione wodą.

Pod względem geograficznym, składowisko położone jest w obrębie doliny rzecznej Noteci, na jej lewym terasie akumulacyjno-erozyjnym. W podłożu analizowanego terenu dominują utwory piaszczysto-żwirowe z przewagą frakcji grubszej, dzięki czemu warunki hydrogeologiczne gruntu umożliwiają swobodną infiltrację wód, co w przypadku lokalizacji składowiska odpadów nie jest korzystne.

Gmina Łabiszyn posiada instalację do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Instalacja funkcjonuje pod nazwą:

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Załachowie

Adres instalacji: Załachowo, 89-210 Łabiszyn

Właścicielem składowiska oraz gruntu pod nim jest Gmina Łabiszyn.

Adres właściciela: Urząd Miejski, Plac 1000-Lecia 1, 89-210 Łabiszyn.

REGON: 000530152, NIP: 562-11-35-087.

Zarządzającym składowiskiem jest Urząd Miejski w Łabiszynie.

Dane techniczne instalacji i wyposażenie

Przedmiotowe składowisko jest obiektem typu - składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (IN).

Jest to składowisko podpowierzchniowo-napowierzchniowe. Jego podstawowe parametry określone są poniżej:

- wydajność zakładu - <10 Mg/d
- powierzchnia całkowita zakładu – 2,7 ha;
- łączna powierzchnia składowania – 1,6 ha
- planowana pojemność składowiska 70 000 m³.

Obecnie składowisko odpadów komunalnych w Załachowie jest w schyłkowej fazie eksploatacji. Przewidywany termin zakończenia eksploatacji składowiska to 31.12.2009 r..

TABELA 53. Bilans nagromadzenia odpadów na składowisku odpadów komunalnych w Załachowie w latach 2005-2007

Rok	Nagromadzenie odpadów w danym roku [Mg/rok]	Różnice ilościowe w Mg - składowanych odpadów komunalnych w latach 2005-2007
2005	1 919,18	
2006	1 467,00	- 452,18
2007	1 673,00	+ 206,00

Źródło: Karty składowiska za lata 2005-2007

W 2007 roku masa składowanych odpadów wzrosła w stosunku do roku 2006, jednak w porównaniu z rokiem 2005 ilość składowanych odpadów zmalała o prawie 13%. Na tej podstawie stwierdzić należy, że na składowisku odpadów komunalnych w Załachowie panuje malejąca tendencja przyjmowania odpadów.

Jest to z pewnością spowodowane faktem wprowadzenia i rozwoju na terenie gminy selektywnej zbiórki odpadów wtórnych, co zmniejsza ilość odpadów deponowanych na składowisku.

Na koniec 2007 roku składowisko odpadów komunalnych w Załachowie było wypełnione w ok. 90% - w jego granicach pozostawało wówczas tylko 7 216 m³ wolnej przestrzeni do wypełnienia odpadami.

Biorąc pod uwagę rok rozpoczęcia eksploatacji analizowanego składowiska – 1970 r. oraz ilość nagromadzonych od tego momentu odpadów – **62 784 Mg**, można obliczyć średnią masę odpadów, które są deponowane każdego roku na składowisku. Z obliczeń wynika, że średnia wartość tego wskaźnika wynosi ok. 1 697 Mg – jest to wartość nieco wyższa od realnej masy zdeponowanych odpadów komunalnych w 2007 roku na terenie składowiska w Załachowie.

Międygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych

Obecnie gmina Łabiszyn realizuje gospodarkę odpadami komunalnymi w oparciu o składowisko odpadów komunalnych w Załachowie. Z uwagi na zbliżający się termin zakończenia eksploatacji na tym składowisku istnieje potrzeba znalezienia alternatywnego miejsca na deponowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Łabiszyn.

„Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2010”; uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 3 lipca 2008 r. zakłada budowę Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w oparciu o składowisko odpadów w Wawrzynkach. Dokument ten zakłada, że odpady z gminy Łabiszyn po zamknięciu składowiska w Załachowie winny być deponowane na składowisku w Wawrzynkach gm. Żnin (powiat żniński) w ramach budowy Międzygminnego Kompleksu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych.

Spośród wcześniej zakładanych 11 gmin regionu, porozumienie w zakresie współpracy tworzenia RZUOK „Pałuki” w Wawrzynkach podjęło 9 gmin. 16 kwietnia 2008 roku Porozumienie Międzygminne podpisały następujące gminy:

- z powiatu żnińskiego (5),

: **Gmina Żnin, Gmina Gąsawa, Gmina Rogowo, Gmina Janowiec Wielkopolski, Gmina Łabiszyn** (Gmina Łabiszyn do porozumienia Międzygminnego przystąpiła 27 sierpnia 2008r.)

-do rozmów nie przystąpiła **Gmina Barcin** i nie podjęto jeszcze decyzji na ten temat warunków jej przystąpienia do porozumienia międzygminnego, (Rada Gminy Barcin odrzuca podjęcie Uchwały w sprawie przystąpienia do porozumienia Międzygminnego”).

- z powiatu nakielskiego (3) ,

: **Gmina Kcynia, Gmina Nakło nad Notecią, Gmina Szubin.**

- z powiatu mogileńskiego (1);

: **Gmina Dąbrowa.**

Budowa Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych – „Pałuki” w miejscowości Wawrzynki gmina Żnin (**RZUOK**) spowoduje uporządkowanie gospodarki odpadami w regionie.

Obecnie gmina Żnin realizuje gospodarkę odpadami komunalnymi w oparciu o gminne składowisko w Wawrzynkach, które z racji przyjmowania ok. 20 Mg odpadów na dobę, jest instalacją posiadającą tzw. pozwolenie zintegrowane. Przy tym składowisku na

terenie o powierzchni 5 ha planowana jest budowa Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Pałuki, który według opracowanego wcześniej dokumentu pn.: „Koncepcja Programowa dla Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „PAŁUKI” w miejsc. Wawrzynki, czerwiec 2005 r.” składać się będzie z następujących linii technologicznych:

- linia segregacji odpadów mieszanych z wyróżnieniem odpadów organicznych,
- linia pakowania i dystrybucji odpadów wysegregowanych,
- kopiec bioenergetyczny jako technologia biodegradacji odpadów organicznych,
- system odzysku biogazu i przetwarzania go w energię elektryczną,
- składowisko balastu (wykorzystanie obiektu istniejącego),
- stacja kondycjonowania odcieków,
- rekultywacja istniejącego składowiska.

W obrębie RZUOK „Pałuki” funkcjonować będą następujące linie procesowe:

- a) Proces technologiczny unieszkodliwiania odpadów mieszanych.

W procesie tym uczestniczyć będą następujące obiekty:

- stacja szczegółowej segregacji odpadów mieszanych
- kopiec bioenergetyczny
- stacja pakowania i dystrybucji odpadów
- stacja kondycjonowania i retencji odcieków.

- b) Proces odzysku i zagospodarowania biogazu. Proces realizowany będzie przez następujące obiekty:

- ujęcia biogazu
- automatyczny system pomiarów i sterowania
- małą elektrownię wyposażoną w generatory wytwarzania prądu i urządzenia do odzysku ciepła
- energetyczną linię przesyłową.

- c) System stymulowania procesem biodegradacji odpadów organicznych i zachowania równowagi bilansu wodnego.

W realizacji celów uczestniczyć będą następujące obiekty:

- stacja kondycjonowania i retencji odcieków
- ciśnieniowy system nawadniania kopca bioenergetycznego
- drenaż płytowy do ujmowania i wyprowadzania odcieków.

- d) Linia pakowania i dystrybucji odpadów wysegregowanych. Służyć będzie zarówno do

„obróbki” odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki „u źródła”, jak i odpadów użytkowych pochodzących z linii segregacji szczegółowej odpadów mieszanych.

Lokalizacja RZUOK objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego terenu składowiska odpadów komunalnych położonego w obrębach Wawrzynki i Januszkowo. Obszar planu obejmuje działki oznaczone numerami ewidencyjnymi: 168, 169/1, 170, 173/1 położone w obrębie geodezyjnym Wawrzynki oraz działkę nr 50/1 i część działki nr 155/1 położone w obrębie geodezyjnym Januszkowo.

Teren pod budowę może być wykorzystany wyłącznie w granicach projektowanego ogrodzenia i w granicach linii regulacyjnych drogi gminnej. Ukształtowanie terenu musi ściśle odpowiadać rozwiązaniom projektowym zarówno co do kształtowania wysokościowego, jak i co do rozwiązań przestrzennych.

Liczba mieszkańców obsługiwanych przez RZUOK to **około 120 500 osób**. Ilość odpadów pochodzącą od mieszkańców 8 gmin szacuje się na blisko **37 000 Mg/rok**.

Obecnie, w ramach porozumienia międzygminnego, zlecono wykonanie Studium wykonalności dla inwestycji pn.: „Budowa Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych – Pałuki w miejscowości Wawrzynki gm. Żnin”.

Studium wykonalności będzie opracowane z uwzględnieniem „Koncepcji Programowej dla Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „PAŁUKI” w miejsc. Wawrzynki, czerwiec 2005 r.”.

Podsumowanie

Oceniając obecny stan gospodarki odpadami na terenie gminy Łabiszyn należy zwrócić uwagę na kilka aspektów:

1. Zbiórką odpadów komunalnych zmieszanych objętych jest około 77 % mieszkańców gminy Łabiszyn.
2. Aktualne zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbioru i transportu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Łabiszyn posiadają obecnie 3 przedsiębiorstwa.
3. Dotychczas prowadzona zbiórka odpadów wtórnych na terenie gminy powinna być kontynuowana i rozwijana z uwzględnieniem dobrania optymalnej częstotliwości opróżniania pojemników do selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych.

4. Należy dążyć do wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”, którą organizować powinny firmy wywozowe, zobowiązane również do prowadzenia pełnej i rzetelnej ewidencji odbieranych odpadów.
5. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie wywozu stałych odpadów komunalnych z terenu gminy posiadają 3 koncesjonowane firmy: ZOM Sp. z o. o. z siedzibą w Świdnicy; PUK „TARO” z siedzibą w Lisim Ogonie; „REMONDIS” Bydgoszcz Sp. z o. o. z siedzibą w Bydgoszczy.
6. Gmina Łabiszyn posiada na swoim terenie instalację do unieszkodliwiania odpadów – składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Załachowo.
7. Gmina winna współpracować z gminami wchodzącymi w porozumienie międzygminne dotyczące RZUOK „Pałuki” w zakresie prowadzenia systemu gospodarki odpadami komunalnymi i budowy samego obiektu.
8. Należy wprowadzić zorganizowany system ewidencji podpisanych umów, pojemników na odpady z podziałem na litraże oraz monitoringu funkcjonowania podmiotów gospodarczych zajmujących się obsługą mieszkańców gminy Łabiszyn pod względem odbioru odpadów komunalnych.
9. Kontynuacja i dalsze wdrażanie systemów gospodarki odpadami poprzez umieszczanie informacji na gminnej stronie internetowej.
10. Brak dokładnej ewidencji ilościowej i jakościowej odpadów powstających na terenie gminy (np. odpady medyczne i weterynaryjne, baterie małogabarytowe itd.).
11. Gminna winna zorganizować oraz wprowadzić system gospodarki odpadami i wyrobami zawierającymi azbest.
12. Gminna winna wdrażać zalecenia wynikające z opracowanego „Gminnego planu gospodarki odpadami na lata 2008 -2012”.
13. Należy dostosować system zbiórki odpadów komunalnych z terenu gminy do warunków funkcjonowania RZUOK „Pałuki”.
14. Należy dostosować system zbiórki odpadów wtórnych do warunków planowanego Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Pałuki” w Wawrzynkach.
15. Gmina powinna prowadzić zintensyfikowaną edukację ekologiczną wśród mieszkańców gminy w zakresie gospodarki odpadami w gospodarstwach domowych.